

Диоклетијан

- ▣ **Диоклецијан** (латински: *Gaius Aurelius Valerius Diocletianus, Diocletianus*) бил римски цар.
- ▣ Познат и како *Гај Аврелиј Валериј Диоклецијан*.
- ▣ Со Римското Царство управувал од 285 до 316 година.
- ▣ Современата историографија неговото царување го смета за крај на т.н. војнички императори и почеток на доцната антика.

Појава на доминатот

- ▣ Првата фаза на уредување на царската власт, позната под името принципат, која ја карактеризирало формално постоење на сите поранешни републикански уставни институции и обичаи, завршила со кризата во III век (235-284 г.).
- ▣ Таа криза е завршена со стапувањето на престолот на царот Диоклецијан, кој улогата и положбата на римскиот цар ја изместил од формалната структура на старите републикански установи, што постоела во текот на првите три века на царството.

Доминат

- Кон крајот на III век, римските владетели со цел да ја стабилизираат и зајакнат државата, воведуваат неограничена власт.
- Деоклецијан, титулата принцепс ја заменил со нова доминус (dominus).
- Владеењето било наречено доминат и траело два века, сè до падот на Царството.
- Називот доминат е изведен од латинскиот збор *доминус* (= “господар”).
- Првобитно се поврзувал за односот меѓу работи неговиот сопственик.
- Во новонастанатата ситуација Сенатот загубил секако значење.
- Тој назив пејоративно бил користен за некои цареви, почнувајќи од Јулиевците-Клавдијците, но не бил официјална титула.
- Некои цареви, како на пример Тибериј искрено го презирале.

- Како цар бил најголемиот прогонувач на христијаните од 303 година.
- Најпозната жртва од неговиот прогон бил бискупот Свети Дуј.
- Диоклецијан се прогласил за син на Јупитер, и барал сите да го почитуваат како жив Бог.

Тетрархија

- ▣ нов систем на владеење на четворица.
- ▣ Управувањето со царството било разделено, и тоа:
- ▣ Диоклецијан управувал со азискиот дел од царството, Тракија и Египет.
- ▣ Галериј управувал со Балканот и подунавскиот дел.
- ▣ Максимијан со Италија, Реција, Шпанија и Африка.
- ▣ Констанциј I Хлор со Галија и Британија.

Како била воведена тетрархијата?

- Својот пријател Максимијан, Деоклецијан го поставил за соцар, давајќи му задача за управување со западниот дел од царството.
- Потоа по големата победа во Сирија, во 293 година исто така со свој соцар го поставил и Галериј.
- Од своја страна Максимијан за свој совладетел го поставил Констанциј I Хлор.
- Така настанала тетрархијата- владеење на четворица.

Поделба на Римското Царство

- ❑ Римската држава немала сила да се одбрани од нападите на варварските народи.
- ❑ Во 395 година, римската држава била поделена на два дела: Западно Римско Царство, со седиште во Рим и Источно Римско Царство, со престолнина во Константинопол (Цариград, денешен Истанбул).
- ❑ Двата дела на римската држава никогаш повеќе не се обединиле.

Пропаѓање на Римското Царство

- По поделбата на Римското Царство, на Западно Римско Царство и Источно Римско Царство, во 476 година, еден од водачите на германските племиња кои често го напаѓале и ограбувале Западното Римско Царство, го симнал од престолот последниот римски владетел, Ромул Августул.
- Ова е крај на постоењето на Западното Римско Царство, додека Источното Римско Царство го добило името Византија. Византија ќе постои уште 1000 години, до средината на XV век.

Изработила:

▣ Златка Петрова ЦЗ